

2 CORÍNTIOS

**Pauloa bikarona'ianaki ida
athi kapapirani Corinto sidaji
kaija'arini vakadiania**

1 ¹Hovani Paulo ho. Deua binofiki ida Jesus Cristo athi avaadahaoniva abono ohina. Arigamina Timóteo jaboni kodiania hojaki. Binofiki ida a'onira okajirihibini jaboni. A'onivani avajoronibakhiaki Corinto sidajia, Jesus kaija'ari avakadimoni hida papira onajiri'iki. Va'ora okajirihibini hiki hida oathi jaboni Jesus kaija'ari Acaia kaarabonia avajoronionibakhiaki.

²Vara va'ora oni'aki adani akadiabi'i Deus, akadika'da'di Jesus Cristo khama avakadimoni, a'onira vakajoamorara kaimoni, a'onira vano'aki adani jaboni va'i jahajahania.

Pauloa khai bini'aki ada Deus

³Deu-ra ani'abakhiava:

—Deus, khai ani'aki ida ijahani. Ira akanamasiviki hari.

Jahaki ida kadahojai ija'ari-ra iva'adibakhiavini — ani'abakhiava ada Deus. Jesus Cristo kaabi'i ada. KidiDeus ada. Akadika'da'di ka'oa ada Jesus. Deus kahojai ida ija'ari va'ini rogo iniki-ra kajoamorabakhiavini. ⁴Nahina jahariki akadiania namithaki, ava'i rogo inini vani Deus haria kajoamoraja.

Vahoariha vakadiania jaboni namithaki ida nahina jahariki. Harifori vihiki adani. Deus haria kajoamoravini mani ida vahoariha-ra va'ora akajoamoravini-ra aogavini hija. Akaabokaki ida va'ora akajoamoravini Deus haria kajoamoravini fori hini.

5 Jaharihari'iki ada Cristo afobakhia. Harivani jaboni ajaharihariki hari, ovari fori arihina. Jahariharina vani Deua bikajoamorajahaki'ara ada. Cristo kania aakaramisina vani nahina jahariki namitha'ina akadiania, Deus haria kajoamoravini afojahaki jaboni.

6 Aonira akanamonivini hiki ida Deus a'onira kajoamoravini, a'onira akava'ijoavini varani hini, oniani ida vahoariha haria vanajahariharivini hija. Ajahariharina vani Deus haria kajoamoraja. A'onivani avajahariharini kamahini Deus a'onira kajoamoraki bana a'oni jaboni, haria kajoamoravini fori hikia. Avakava'ipahinirihi; Deus a'onira no'aki bana a'oni danona, avakaabokaja kaimoni ida avajahariharini, akaabokaki fori hini.
7 Akajari'darihi ida avakava'ipahiniravini. Kaaraki ida a'onira avakaijokavini. Avajahariharini fori hiki bana ida ajahariharina, oniania Deus danona-ra avagathaniki a'oni, agathanivini vani fori hini.

8 Arigamina, onofiki ida a'onira anava'ihokivini Ásia kaarabonia namitha'ikia Timóteo khama akadiania. Ajaharihari'oamani'ia. Daji karaho khanani arafiaki fori hi'iki ida namitha'iki akadiania, oniani ida ahokina-ra anokhajanaravini hija. **9** Ariabono akava'ibodivaranimivini hi'iki ida ija'ari abinini-ra vavahonariahivini fori arihi'ina. Nimania ida namitha'iki akadiania haria ka'ojomo'iija kaimoni ida ariabono avakaijokaravini. Jahaki ida Deu-ra avakaijokavini. Ovari ija'ari abini'iki-ra anahoki'iki ada.

10-11 Apohimajana vani haria akava'ijo'a'ra ada. Haria akava'ijo'a'ianaki bana ada. Deu-ra avakanikhariavinia haria avakakodiavini oadani, asia Deus haria akava'ijoavini-ra anokhahahaha'oadaahaki hari. Ija'ari vaipohiki haria vakanikhariabakhiaki Deua kania haria akava'ijoara kaimoni. Deus a'onira no'avini hiki bana ida avakadikanikhari, oniani ida amonina-ra mitha vani'aki Deu-ra khai vani'avini hija. Vakhaniki bana adani:

—Jaha'oamanira ada Deus. Paulo-ra va'ora kajoamora'iki ada.

Aabosi'iki ida Paulo aadahaonina-ra nofivini

12 Aogaki ida hojai Deua binofikia akahojai'ina avakadiania, vahoariha vakadiania jaboni, oniani ida ariabono khai ani'avini hija. Hojai Deua binofikia akahojaina mani ida ava'i

kaabananahahani haria osaniravini hija. Ni-korijanahia akavarani. Ka'oa hiki ida akadivarani, akadibadani hiki. Nimania ida hojai Deua bivajahaki. Ni-ava'ahaki ida ogahai araboa kama'daki haria bananivini. Ava'ahaki ida Deus haria kajoamoravini, haria bananivini.

13-14 Ariathi kapapirani-ra akarona'iki hari avakadiania, vada avani'ahi; jorakia avarigahi ida nahina nini. Kaba'i, ni-nahina arihina-ra avarigajahakiki kaho. Onofiki ida haria avarigajahakivini bana. Oniaroa, akadika'da'di Jesus Cristo joina kamahini khai avani'aki bana ida ajahana, avajahani-ra khai ani'avini vani fori hini bana.

15 Oabono oni'ahi: Jesus kaija'ari Corinto sidajia vahojakia avigajahakiki ida kodiva'ibodivarani nahina nini. Oniaroa, 'bamija va'ora onavanavanahaki bana adani. 'Bamija va'ora okajoamoravini va'ora onofiki adani — oniki ho, a'onira okava'ibodivaranimivini.

16 Onofi'iki vanivaha ida a'onira onavanavanahavini Macedônia kaarabonia ookhana. Onofi'iki jaboni ida oajoina a'onira onoki'ianavini. Oniania avakaaboka'ia ida hora avakakodiavini Judéia kaarabonia oajoina. Nimania ida okava'ibodivarani'imidiaki.

17 Hari. Oabono onava'isohivini naothinia oanaabosiki ida kodiva'ibodivarani. Oabono oni'ahi: Jokoa ookharihi. Nikia okavarana kaba'i, ija'ari abononi nava'iponi'imariniki fori ohirihi. Okava'ibodivaranimivini kaba'i ida iniani, jokoa ija'ari-ra oni'arihi ha'a. Niki ida ija'ari Deu-ra ogariki vakaijokariki athini.

18 Ka'oa hiki ida Deus athi, onivani fori hija hida varani a'onira onava'iponivini hi'iki. Okava'ibodivaranimivini kaba'i ida iniani, jokoa ha'a onirihi.

19 Silas, Timóteo arihina a'onira akanamonivini hi'iki ida Jesus Cristo varani hina, Deus kaisai hina. Deus ni-haria nava'iponi'imariniki Cristo monina. Cristoa bini'ahi ha'a, jokoa bianahoariharihi ida. Ni-iniani bini'aki. **20** Jesus Cristo-ra avakaijokah; nahina hahavi Deus haria nava'iponivini hiki Cristoa binanamithaki akadiania.

—Jesus, nahina Deua binofiki-ra inamonaha'iki i — akhanihi, Deu-ra khai ani'avini. **21** Deus vani haria anigahivini hija ida Cristo kania aakaramisijabana, a'onivani harivani jaboni. Deus vani haria anahoariharijanja kidimoni arihina. **22** Kidiani arihina mani ida haria karajomivini hi'ia. Kidirajomi hiki ida Ma'onahai Jahaki

ibavina ava'i bodinia, aogaja kaimoni ida nahina hahavi haria kaibavijahahivini hiki agahinana hiki bana.

²³Hari. Vara onina Deus viaha, ovaria biogaki hida kodiva'ibodivarani. Jokoa korijanahia okavaranihi. Corinto sidajia hora rakhariki athii khanakia a'onira vara oni'aria kaimoni. A'onira ova'adivini-ra onofiki ho, oniani ida papira hoariha-ra okaronavini hi'ia avakadiania ookhana viahania.

²⁴Ni-anofiki ida a'onira ahonariavini nahina-ra avakajari'daravini. Aogaki ida Jesu-ra avavakaijokajahakivini avarakaramisini kidiania. Anofiki ida bada akhanijabana, a'ba'dija kaimoni ida avakadikhaiini.

2 ¹Oniania oabono oni'ahi: Jokoa ookha'ianarihi avakadiania, ²ni-onofiki ida avava'ini-ra mokara oni'a'ianavini. ³A'onivani ova'i-ra khai avani'aki a'oni. Ookhahi; avava'ini-ra mokara oni'ahi. Ni-ova'i-ra khai avani'aki bana jaboni. ⁴Onofirihi ida jorakia a'onira onavanavanaha'ianavini, oniani ida oathi kapapirani hoariha a'onira oakaronavini hi'ia. A'onira onokijoraja vaha; ova'i mokara nimanihi vaha. Ni-onofiki ida ova'i-ra mokara avani'avini. Onofiki bana ida ova'i-ra khai avani'avini. Oogahi ida khaii onina, bona khaii avakhanihahavihi.

⁴A'onira okajirihivini vani ova'i rogo inini arafajia, ova'i soko inini, oasarakarahona. Avava'ini-ra mokara oni'avini kaimoni hirihi ida a'onira okajirihivini. Onofi'iki ida a'onira onakaidivavini arafiani-ra avarigavini.

Aakariakawahaki ada makhira kidihojai asohiriki

⁵Avahoarahanana avava'ini rogo ini'iki a'oni. Ni-hovani ka'oa ova'i-ra rogo ani'aki ada hi'ada makhira. Avava'ini vani ida rogo biani'aja jaboni. Onofirihi ida athii khanaki arafiakia makhira-ra vara oni'avini. ⁶Arajomaki ida kidihojai asohiriki abosini ija'ari vaipohiki avahararania vanaabosi'avini, avakadiania akara'o'ina.

⁷Hari. Jahaki bana ida avarakariakavini kidihojai asohiriki avarakava'i'birinivini, va'i mokara nini karaho faiini-ra kaimoni. Ni-jahaki ida va'i khaii nirini arafiani, oniani ida asia avanakaidivavini-ra ogavini hija bana. ⁸Vara vani'a bana ada hi'ada makhira, avanakaidivavini avakahivini.

⁹Oathi kapapirania a'onira okajirihivini hi'iki a'onira okaijo'avini kaimoni ida. Oogavini onofi'iki ida oathi hahavi-ra avanaabavini

afobakhia. ¹⁰⁻¹¹Ija'ari kahojai asohiriki-ra avarakava'i'birinivini, avarakariakahi, hovani jaboni oakariakaki ida. Ni-oogaki ida nahina hojaki, oakava'i'biriniki kaimoni. Makhira-ra aakariakarihi; Satanás haria kaabokahi. Aogaki ida haria kaboroborovini-ra nofivini. Cristo viaha oakariakaki ada makhira a'onira oakodiaja kaimoni.

Mahi ipohiriki Paulo hoja'iki Trôade sidajia

¹²Hari. Trôade sidaji-ra oanikhaha'ihi Jesus Cristo monina jahaki-ra onamonija kaimoni. Okaikahina viahania akadika'da'di Jesua binaibavijaha'iki ida kidibadani kodibadani kaimoni. Okaikahina vani va'ora okaraga'ara adani ija'ari vaipohiki kodivarani-ra vakamithavini-ra vanofiki. ¹³Trôade sidajia arigamina Tito-ra okaragaravini mani ida oakavidakarahovini hija. Oniania sidaji kaija'arini-ra va'ora okaamina'ihi. Macedônia kaaraboni maina-ra oanikhaha'ihi.

Cristo haria bananiki hari

¹⁴Khai ani'ava ada Deus. Cristo kania aakaramisina vani Deus haria bananihaha'oadahaja. Cristoa binadabaka'oa'iki ida Jahari kabadani. Haria saari'iki ada Jahari sa'a kabodinia, Cristo kania ariadahajabanaja kaimoni.

Nahina mitxaki fori hiki ida Cristo monina jahaki. Deus haria honariavini mani ida Cristo monina-ra akanarafarakhamaja ibavi hahavia, oniani ida ibavi ipohikia jahani akanamitxakhamana hija.

¹⁵Hari. Cristoa bikavagahinaiki fori hi'iki ida incenso mitxaki Deus viaha. Harivani incenso mitxaki arihiki hari. Aaadahaonina vani akamitxakhamaja ida ija'ari hahavi vakadiania. Ija'ari Deus va'ora akava'ijoaki vakadiania, ija'ari Deus kania avakamadaki vakadiania, akarafarakhamaki jaboni ida mitxaki.

¹⁶Ija'ari Deus kania avakamadakia vava'baxaki fori hiki ida Cristo monina jahaki. Moni-ra vakajonivini mani ida va'ora naabinija bana. Hari. Ija'ari Deus va'ora akava'ijoakia vavamitxaki fori hiki ida Cristo monina jahaki. Va'ora nahokiki bana ida moni. Ni-ija'ari ka'oa bikaabokaki ida Jesus monina-ra akanarafarakhamavini.

¹⁷Deus vani haria kakodiaja. Cristo-ra vanofi'badarakia ni-vakaabokaki hida badani. Ija'ari inisika kaidivariki-ra pavakari

vanihaki fori vihiki adani. Vanofi'badaraki ida jiniro vagahinana. Cristo monina-ra avaadahaoni'badaraki fori arihirihu. Deus vani haria karona'ia Cristo monina-ra aavaadahaonija kaimoni. Cristo kahonai abono arihina mani ida Deus haria bananivini hija.

Deus kava'iponahi ja'dini kavaranihi

3 ¹Cristo athi aavaadahaoniva abono arihiki hari. Nikia akavarana ni-ariabono avaboraborahaki. A'onivani haria avarigaki. Ni-nahina kaimoni varani arihina jiriki-ra avikhaki avakadiania, avarigaja kaimoni ida Cristo athi aavaadahaoniva abono ka'oa arihina. Cristo athi avaadahaoniva abono vahoariha vahabini varani vihina jiriki-ra vavaadahaki. Ni-nahina kaimoni papira niki-ra avanajiriki jaboni aavikhaki kaimoni, Cristo kaija'ari avajoronioniki vahoariha vakadiania. Va'oaniaro haria avigajahakiki jaboni.

²A'onivani akadipapira jiriki fori avihiki a'oni ava'i bodinia. A'aadahaonina vani ija'ari hahavia mitha vani'aja ida varani avihini, avigahi ida ka'oa hini Cristo haria karona'avini avakadiania.

³Akadipapira jiriki fori avihiki a'oni. Cristo haria honariavini hiki ida anajirivini. Ni-sida'ia jiriki ida Cristo athi. Ni-a'bo'daki ada sida'i. Deus hokiki Ma'onahana vania Cristoa binajirija ida. Ni-binajiriki ida athi ja'di namania. Kidija'ari vava'i bodini vania binajirija ida hojai ja'dini binofiki.

⁴Cristo haria kakodiavini hiki Deu-ra avakaijokavini, oniani ida athii avaadahaoniva abono ka'oa arihina-ra aogavini hija.

⁵Ni-ariabono avaboraborahaki akadi'ogahaia. Ni-harivani ka'oa akaabokaki hida Deus kabadania akabandanina. Deus vani ada haria kakodiara, akaabokaja kaimoni ida kidibadani. ⁶Haria kakodiavini hiki akaabokaja kaimoni ida va'iponahi ja'dini-ra vara avani'avini. Deus kava'isohihi 'bo'da jiriki fori hirihi ida kidiva'iponahi ja'dini. Ma'onahai Jahaki ava'i-ra nahonariahahivini mani ida va'iponahi ja'dini athini-ra anaabavini hija. Va'isohihi 'bo'da jirikia ni-bikaabokaki ida ija'ari-ra nahokihaha'oadahavini. Ija'aria biragarivini mani ida naabinini hija bana. Ma'onahai Jahaki vani ada ija'ari-ra nahokihaha'oadahara Deus kania.

⁷⁻⁸Ja'di namania kiorariki ida Deus kava'isohihi jiriki oniaro miro'a. Deus ja'di jiriki-ra arakhavini kari Moisés kania, nokia'iki

ida Deus jahana vagaki. Deus Moisés maakarina hojana vani kama'daja ida Moisés kohana nokho vaga'ini. Okharafonina vani ihimiraraoni'ihi ida Moisés nokho vagani. Kaba'i, Israel kaija'aria ni-vakaabokaki ida vagani karaho-ra vada vani'avini.

Deus kidiva'isohihi jiriki-ra karonavini kari, ija'ari athi naabani vihiriki vaabini'iki-ra vava'isohihijoraki. Bikaronavini kari vani nokiakarahoja ida Deus jahana vagani. Deus kava'iponahi ja'dini Ma'onahai Jahakia binakama'davini kari, nokia'ianani arafiaki ida Deus jahana vagani. ⁹Jahaki ida va'isohihi jiriki Deua bikavagahinai'bo'da'iki. Jahani arafiaki ida va'iponahi ja'dini. Ija'aria biragarihi ida va'isohihi 'bo'da, biragarivini abosini ida abini. Ija'aria bivakajokahi ida va'iponahi ja'dini, Cristoa binasohika'oahi.

¹⁰'Bo'dakari vagaki fori hiki ida va'isohihi 'bo'da jahani. Va'iponahi ja'dini vagania biaradavini mani ida va'isohihi jiriki 'bo'da vagani-ra nanokiananarija. ¹¹Hojahaha'oadaharihi ida va'isohihi jiriki 'bo'da. Va'iponahi ja'dini a'bo'daki vani ida hojahaha'oadahaja, oniani ida va'iponahi ja'dini a'bo'daki jahani va'isohihi jiriki jahani-ra aradamivini hija.

¹²Aogaki ida nahina anaviahanokhaki ka'oa hini, oniani ida vara avani'avini akaipahiravini hija. ¹³Moisés kohana fori arihirihi. Ovari nokho-ra karahoba'iki makaria Israel kaija'aria vanokiria kaimoni ida nokho vagani ihimiraraoni'ini ihimi'ini.

¹⁴Oniaro kari Israel kaija'ari kohana ni-avigajahakiki ida Deus kava'iponahi oniaro miro'a nahina nini. Hidakaba'i asia vakhaniki adani Israel kaija'ari vanamitharonisiagaki. Vada vani'abakhiajini kaba'i ida Deus kava'iponahi oniaro miro'a jiriki, ni-avigaki nahina nini. Makari fori hiki vakadiva'ibodivarani bikarahobavini, oniani ida Deus athi-ra avigavini-ra vakaabokaravini hija. Cristo kania ija'ari abononi gahinai nihavini vani aniaja ida makari fori hiki. ¹⁵Hidakaba'i asia Israel kaija'aria vakamithaki ida va'iponahi oniaro miro'a Deus Moisé-ra no'avini hi'iki, makari fori hikia bikarahobaki ida vakadiva'ibodivarani. Makari fori hiki ida nahina Deu-ra avigavini nadabani hiki. ¹⁶Deus athi kapapirania hojaki hida Moisés kohana varani hina:

“Kidika'da'di ka'oa kania maakari'aha,

Moiséa bian'ihi ida makari nokho karahobani hiki.”

Niki ida athii. Onivani fori hija ida makari fori hiki aniani hidakaba'i. Ka'da'di ka'oa kania ija'ari maakarihi; aniahi ida

makari fori hiki. ¹⁷Hihida papira jirini athini hada ka'da'di ka'oa. Ma'onahai Jahaki-ra vara vani'aki hida papira athini. Ma'onahai Jahaki ava'i-ra nahonariahihihi; ni-nahina haria gathijanarihi. A'aihota'iki hari.

¹⁸Ija'ari vanokho karahobariki fori arihiki hari. Vada ani'ajahakiki ida akadika'da'di jahana vagaki. Hikori fori arihina vani nokiaja ida akadika'da'di Ma'onahana Jahaki vagana akadiania. Vada ani'abakhiah; a'b'a'dibakhiamanihi ida vagana nokiani akadiania, ovari fori arihija kaimoni.

Kamoti aka'bo'dariki fori arihiki hari

4 ¹Hari. Deus haria nakaidivavini mani ida athi aavaadahaonivini kabadanihia haria no'avini hija, oniani ida akava'ipahiniravini hija. ²Akajoniki ida hojai ahojaki ava'i-ra anaipahihiki. Ni-anofipa'itxiki jaboni ida ija'ari-ra akorijanahavini. Ni-anahoarihaki ida Deus athi sohika'oaki. Vara avani'aki ida Deus athi ija'ari hahavia vakamithaja kaimoni. Deua biogaki ida akadivarani ka'oa hini. Anofiki ida ariathi-ra mitha vani'aki haria vakava'ibodivaraniivini:

—Jahaki ida Paulo vakadihojai. Asohiki ida vaathi.

³Deu-ra avigariki-ra va'ora anava'isohivini hiki ida Cristo monina jahaki ni-nahina hini avigaki. Nahina ahojaki karahobaki fori hiki ida akadivarani. Ija'ari Deus kania avaakamadakia ni-avigaki. Vahoariha avigaki ida akadivarani.

⁴Jahari vava'i binahonariahihiki adani Deu-ra vanofiriki, vanokho bikanamaodorohaki fori vihiki adani, oniani ida Cristo monina-ra vakajari'davini hija. Vakaabokarihi ida Cristo monina-ra avavakharanaivini, ni-nahina hini avigaki. Cristo monina jahaki mahi vagaki fori hiki ida. Monina jahakia binanokiavini kaba'i ida Cristo jahana, danona, vagana vahararana hojaki, ni-vanokiki. Deus kahojai oamani ida Cristo hojana hija.

⁵Moni jahaki-ra avava'isohihivini vani ni-varani arihina akavarani. Jesus Cristo vani ada vara avani'ara. Hahavi vaka'da'diva ka'oa ada. Jesus kani arihina mani ida avakadikakodiahi abono haria nihaja. Cristo monina-ra avarigavinia a'onira aakodiaki hari. ⁶Deus hahavi-ra namonahavini kari bihonariaki ida bakibakini ka'oa kani avaga'in. Ovari Deua bihonariaki jaboni ida vagana akadiva'ibodivarani-ra navagavini,

Deu-ra aogaja kaimoni. Cristo nokhoa binanokiaki ida Deus jahana, aogaja kaimoni ida Deus jahana vagaki niha ninini.

⁷Hari. Nahina kaidivani arafiaki ida Cristo monina vara avani'a'iki. Harivani Cristo monina akavaranibakhiaki kamoti kakaidivariki aka'bodariki fori arihiki hari. Bavi a'bodariki fori hiki ida ariabono. Ariabono bodinia hojaki ida Deus kanahina kaidivaki. Deus kani ida danoi arafiaki akadiania hojaki. Akadiani hirihi ida. Deus oavania binakama'daja ida danona arafiaki Cristo monina hojaki.

⁸Ija'ari ava'i-ra rogo avani'abakhia vini kaba'i, ni-vakaabokaki ida haria vanajajorivini. Hoarahaja akadimahi-ra aogajanaravini kaba'i, asia Cristo-ra avakaijokaha'oada haki hari, ni-akava'ipahinipa'itxiriha ada. ⁹Ija'ari vaipohiki haria vanajahariharivini kaba'i, ni-Deus haria kava'ipahiniki. Haria avanahahabakhia vini kaba'i, ni-haria vanaabinivini-ra vakaabokaki. ¹⁰Mahi hahavi ija'aria vanofibakhia kaki ida haria vanaabinivini, Jesus abini'ina-ra vanofibakhia vini vani fori hini. Vasa'a kabodinia Cristo haria akava'ijoabakhia kaki hari. Cristo haria akava'ijoavini mani ida hokina-ra nanokiavini hija.

¹¹Arihokina oadani Jesus kaija'ari arihina mani ida haria vanaabini kamarivini hija afobakhia. Oniania nokiaki ida Jesus kamahi anokhomiriki ariabono a'bodariki kania. ¹²Cristo monina akavaranibakhi kania mani ida apohimajana-ra anamaakarija afoha'oada, oniani ida Cristo kania avakadimahi anokhomiriki-ra nakaraja.

¹³Hari. Hojaki hida athii Deus athi kapapiran:

“Deu-ra ovakaijokavini mani ida vara hora ni'aja.”

Onivani fori hija ida Deu-ra avakaijokavini. Deu-ra avakaijokavini mani ida Cristo monina-ra vara avani'abakhia vini hija.

¹⁴Aogaki ida Deus akadika'da'di Jesu-ra anahoki'avini. Aogaki jaboni ida haria anahokivini bana, Jesu-ra anahoki'avini fori hini. Oniaroa Deus haria avikhajabanavini Jesua bivaho jaki kania. ¹⁵A'onira kajoamoraja kaimoni ida nahina hahavi jahariki namitha'iki akadiania. Cristo monina-ra akanarafarakhamavini oadani, Deus va'ora ana'ba'dibakhia kaki adani ija'ari-ra va'ora akava'ijoaki, oniani ida ija'ari Deus jahana-ra khai vani'aki-ra anaipohija. A'ba'diki ida varani jahaki Deu-ra vara vani'aki, va'ora kajoamoravini va'ora vakahivini.

Cristo-ra avakaijokaha'oadahavini

16 Deu-ra avakaijokaha'oadahavini mani ida Cristo monina akavarana-*ra* akava'i-pahiniravini hija. Vajaforia a'bo'darini kaba'i ida ariabono, aja'dibakhiaki ida ama'onahana mahi hahavi.

17 Namithabakhiaki ida nahina jahariki akadiania, ajahariharina, ava'i rogo inini hiki. Mahi ipohirikia radahaki ida. Pa'itxi ida ava'i rogo inini hidiaja. Karahoni arafiaki ida nahina jahaki namithaki bana akadiania. Mahi anokhomirikia ni-radahaki. Ava'i rogo inini vani haria naibavijahajoraki fori haria nihaja, agathanija kaimoni ida nahina jahani arafiaki Deus kania khaki akadimoni hini.

18 Akava'ibodivararanibakhiaki ida nahina nokiariki. Ni-akava'ibodiki ida anokiki. Radahajorakiki bana ida nahina ija'aria binokiki. Ni-anokhomiki ida nahina ija'aria binoki'iariki Deus kania.

Ija'ari abononi ja'dini-ra vahojaki bana

5 **1** Hari. Gora a'bo'dariki fori hiki hida ariabono afohanana. Thararaki fori hiki bana ida agorana hidiaja. Deus haria kaibavijahahivini hiki bana ida gora hoariha kidiania nama, ama'onahana ibavini kaimoni afohanana. Ija'ari kamonahi hirihi ida agorana ja'dini. Deus kamonahi ida. Mahi anokhomirikia a'bo'daki ida bana.

2 Arihokina oadani hidiaja avahojaki ida ariabono. Agorana fori hiki ida. Anokhavini oadani ida agorana ja'dini, ava'i vidavidahani haria nabodi'ithoki fori arihiki hari. Anokhaki ida ariabono ja'dini nama khaki-ra avahojavini. Makari-ra akaimahavini vani fori hija ida ariabono ja'dini. **3** Akaimahahi; ni-rajorajoki fori hiki bana ida ama'onahana. Avahojaki bana ida aimana ija'ari nama vahojaki vaimana fori hiki.

4 Arihojana oadani hidiaja, abodi'ithoki fori arihiki hari, ariabono ja'dini-ra avahojavini-ra anofivinia. Ni-anofiki ida ariabinina agorana fori hiki thararani hidiaja. Anofi'oamanija ida nama kamakarini fori hiki-ra aaragarivini akadimakari 'bo'da fori hiki namania, makari 'bo'da-ra anavisoniki kaimoni. Anofiki ida ariabono a'bo'dariki-ra anaabosivini ariabono ja'dinia.

5 Deus vani haria naibavijaha'ia ariabono ja'dini-ra avahoja'ia kaimoni. Bikarona'iki ada Ma'onahai Jahaki ava'i bodinia ibavina,

aogajahakija kaimoni ida haria nava'iponivini hiki namithaki bana akadiania ariabono ja'dinia agahinana.

⁶Khai ani'ahaha'oadaahaki ida namithaki kaimoni akadiania. Aogaki ida ariabinirina oadani agorana fori hiki kania ibavini ida ama'onahana. Ni-aribavi'iarihi kaho akadika'da'di ka'oa gorana kania.

⁷Ariabinirina oadani, Cristo-ra avakaijokaha'oadaahaki hari. Ni-anokiki kaho ida anaviahankaki. ⁸Khai ani'akarohoki ida namithaki kaimoni akadiania. Anofiki ida aasafi 'bo'da-ra anahojahavini hidiaja, a'aibavija kaimoni akadika'da'di ka'oa gorana nama.

⁹Hidiaja arihojana oadani, kidiania arihojana kamahini, anofivini arafiaki ida akadika'da'di va'i-ra khai ani'avini.

¹⁰Harivani afrahahavi arihojaki bana Cristo viaha afohanana, haria nava'isohira kaimoni akadihojai abosinia. Asohihi ida akadibadani arabo arihojana oadani; agathanihii ida abosini jahaki. Asohirihi ida akadibadani; agathaniki ida abosini nahina jaharikia. Asohika'oaki ida niha ninini Cristo haria naabosivini.

Cristo kabadani ida Deus kava'ahi haria nihaja

¹¹Aogaki ida akadihojai abosini-ra agathanivini, oniani ida akadika'da'di Jesu-ra avava'ihavini hija. Oniaroa, Deu-ra avigariki-ra va'ora vara ani'abakhiaki hari afodanoki, vakajari'daria kaimoni ida vakadihojai abosini-ra vagathanivini. Deua biogahahaviki afojahaki ida akadiva'ibodivarani, akadihojai hiki. Biogaki ida asohini akadihojai. Okava'ibodivarani ida akadihojai-ra avarigajahakivini jaboni.

¹²Hari'a ariabono avaboraborahaki haria vavaniha bana. Anofiki ida akadihojai asohini-ra avarigavini, varani arihina-ra khai avani'avini-ra avakaabokavini. Vahoariha haria vakanavaranihakia vavaboraborahaki ida ija'ari nokiani niha ninini. Ni-vakava'ibodiki ida ija'ari va'ini bodini vara nini niha ninini.

Anofiki ida akadiva'ibodivarani-ra avarigavini, va'ora avanasohira kaimoni adani athii masinia haria vakanavaranihaki. ¹³Ija'ari haria vakanavaranihavini ava'iharina-ra vakahivini. Deu-ra anofivini arafiani mani ida ava'iharina-ra vakahivini hija. Akadiva'ibodivarani jahani mani ida a'onira akajoamoravini-ra akaabokavini hija.

¹⁴Cristo ava'i-ra nahonariahihivini mani ida ija'ari-ra anakaidivavini-ra anarafiaja, haria nakaidivavini arafiani fori hini. Ovari abono-ra va'aha'iki abini'ina ija'ari hahavi vakadimoni hina, oniani ida va'ora naabini'ia kidiania. ¹⁵Ija'ari hahavi vakadimoni ida Cristo abini'ina, vavaka'da'dijanaria kaimoni ida vakadimahi afohanana. Cristo vani ada vakadimahi vaka'daldini hira afoha'oadaha, vanaabaja kaimoni ida hahavi binofiki vakadiania. Ovari Cristo Deua bianahoki'iki vakadimoni hina.

¹⁶Hari. Aja'di'iki ida akadiva'ibodivarani. Cristo-ra aogaravini kari ija'ari araboa hojaki kava'ibodivarani fori hi'iki ida akadiva'ibodivarani. Binokiki ida ija'ari oniani ida jahani jaharini bikava'ibodivaranihivini hija. Nimania ida jaboni 'bo'dakari Cristo-ra akava'ibodivaranihivini. Ni-niki-ra akava'ibodivaranijanaki.

¹⁷Cristo kania ija'ari akaramisini mani ida ija'ari ja'dini nihani hija. Ihimi'iki ida kidimahi 'bo'da, kama'da'iki ida kidimahi ja'dini.

¹⁸Deus vania bianabosija ida akadimahi 'bo'da mahi ja'dinia. Cristo haria kajoamoravini mani ida Deus kava'ahi haria nihaja. Akaimajaha'iki ada Deus. Oniaroa haria no'avini hiki hida badani, vahoariha-ra anariakavini Deus kava'ahi vihira kaimoni jaboni.

¹⁹Kodivarani hiki hida Deus Cristo-ra karona'avini ija'ari vakadiania. Nini vani Deus va'ora anariakara adani, kidiva'ahi vihira kaimoni adani ija'ari hahavi. Ni-Deua bianavathajanaki ida hojai asohirikia vakabadanibakhia'ina. Bina'bira'oamani'ia ida. Hari. Oniaroa, haria karonavini ija'ari hahavi vakadiania aokhana, va'ora anava'isohira kaimoni kidiva'ahi vihina Deus va'ora nofivini.

²⁰Hari. Cristo haria honaria'hi athia akavarana kaimoni. Athia akavarana vani Deus a'onira kaboa'i'ia. A'onira anava'isohivini hiki ida Cristo a'onira kaathidanoavini Deu-ra avarakariakaja kaimoni, Deus kava'ahi avihija kaimoni.

²¹Ni-hoaranija Cristo bada bini'aki ida hojai Deus bivajahariki. Haria kajoamorara kaimoni Cristo bigathani'iki ida ija'ari hahavi vakadihojai asohiriki abosini. Cristo hojai asohiriki namonahava abono fori hiki Deua binahoja'avini. Niki vania kabadani'ara ada Deus, aakaramisija kaimoni Cristo kania, oniani ida Cristo kahojai sohika'oaki-ra avahojavini Deua bikahivini hija.

Deus athi avaadahaoniva abono kabadani

6 ¹Deus khama bada akhanina vani a'onira akaathidanoaja. Avagathani'iki ida Deus a'onira kajoamora'avini. Hari'a

bana vanakavithima bana. ²Mitha vani'a bana hida Deus athi hoja'bo'da'iki:

“Okanamahiki ida a'onira okajoamoravini kamahini,
oniani ida hora avibaranahavini a'onira okajoamoravini hi'ia.
Okanamahiki ida a'onira oakava'ijoavini kamahini,
oniani ida hora avibaranahavini a'onira oakava'ijoavini
hi'ia.”

Nihi ida Deus athi. Mitha vani'a bana hida oathi. Deua bikanamahiki bana hida hidakaba'i a'onira kajoamoravini. Hidakaba'i Deua binofiki bana ida a'onira akava'ijoavini.

³Anofirihi ida ija'ari Cristo-ra vagathanivini-ra anadabavini, oniani ida Deus kabadania haria kanabadanijahakija, haria vakanavaraniharara kaimoni. ⁴Anofiki ida akadihojai asohikia a'onira ananokiahivini, avarigaja kaimoni ida Deus kahonai abono arihina. A'aihamahirina vani haria vanajahariharivini-ra ava'ahaja. Nahina jahariki namithani kaba'i akadiania, nahina ava'i-ra rogo ani'aki jaboni, ni-akava'ipahiniki ida akadibadani.

⁵Haria vidabakhiaaki adani. Haria avibaibakhiaaki adani cadeia, haria vavajoronibakhiaivini hiki haria vanajahariharira kaimoni. Arafia'oamani'ia ida akadibadani. Anokibakhiaaki hari joma. Akainamobakhiaaki ida akadi'bai jaboni.

⁶Ananokiaki ida Deus kahonai abono ka'oa arihina akadihojai asohikia. Badani asohikia akabandaniki hari. Ananokiaki ida Cristo monina-ra aogajahakivini. Ni-akaitapiajorakiki ida hoariha. Ava'adiki ida hoariha. Ma'onahai Jahaki ava'i-ra nahonariahihiki hari. Ka'oa hiki hida hoariha-ra anakaidivavini.

⁷Anasohiki ida Deus monina ka'oa. Deus danona akadiania hojaki jaboni. Akadisa'ai hiki ida hojai sohika'oakia akahojaina, akaabokaja kaimoni ida nahina jahariki asohiriki-ra anadabavini, akaabokaja kaimoni jaboni ida ariabono aakava'ijoavini.

⁸Vahoariha varani jahakia vara haria vavani'aki, khai haria vani'avini. Vahoariha vani adani varani jaharikia haria vakanavaranihara. Onii jaharikia haria vano'aki. Vara vani'ahaha'oadahavini kaba'i ida athii ka'oa hini, korijanahi abonoa haria vanaoniki adani.

⁹Nahina arihirina-ra vakahivini kaba'i, ija'ari vaipohiki haria avigaki. Ariabinikamaribakhiana kaba'i, asia arihokina-ra avarigaki a'oni. Haria vanaima'banabakhiaivini kaba'i, ni-haria vanaabini'aki

kaho. ¹⁰Ija'ari ava'i-ra ami avani'abakhiavini kaba'i, khaii akhaniha'oadahahi. Akanahinariki fori arihina kaba'i, vahoariha-ra va'ora akananahina'ahapiki'iki hari Deus kanahina jahakia. Ipohirini kaba'i ida akadinahina nokiaki, avahoja'oamanija ida nahina hahavi.

¹¹Akadiva'ahi, Corinto sidajia avahojaki. Akadipapira athini a'onira vara ani'avini hiki hida hahavi ava'i bodinia hojaki. Ni-avakadiania oanahojaki ida akadiva'ibodivarani.

¹²A'onira ananokiahivini hiki ida a'onira anakaidivakarahoovini. Haria avanakaidivariki fori avihiki a'oni. ¹³Kodisai fori avihini vani vara a'onira oni'aja bana. Onofiki ida haria avanofijahakivinia haria avananokiaivini a'onira anofijahakivini fori hini.

Ni-jahaki ida Cristo kaija'ari vihiki vihiriki khama

¹⁴Hari'a bana Cristo-ranofiriki khama bada vakhaniha'oadaha. Ajahamisirihi ida hojai asohika'oaki, hojai asohiriki khama. Ajahamisirihi jaboni ida vagani, bakibakini khama.

¹⁵Ni-Cristo, Jahari khama vaabono avakanajahamisikhama. Ni-nihanikia Cristo-ranofiki Cristo-ranofiriki khama vaabono avakanajahamisikhama.

¹⁶Ni-nihanikia ija'ari Deus khai ni'ana hiki gorana Deus ka'oa-ra vakanamasiviki, ija'ari deus amovana-ra vakanamasiviki khama vaabono avakanajahamisikhama kaimoni. Harivani Deus hokiki gorana hari. Deus ibaviki akadiania. Deus abono-ra vara vani'avini:

“Oibaviki bana ho kodija'ari vakadiania.

Ohojaki bana ho vahararana.

VakadiDeus ohina mani ida hora vakanamasivivini hija bana.

Kodija'ari vihina mani ida va'ora ovaka'da'divini hija bana.”

¹⁷Hari, oniaroa Deus va'ora ni'aki adani kidija'ari:

“Avakara'o bana deus amovana-ra vakanamasiviki vakadiania.

Hari'a avaabononi

avakanajahamisikhama

vakadiania.

Vakava'ipahinika'oa bana ida vakadihojai
okaramonaki.

Oniaroa a'onira okapoariki bana a'oni.

¹⁸Avakadiabi'i ohiki bana ho.

A'onivani kodisai avihiki bana a'oni.”

Nihaki ada akadika'da'di ka'oa. Hahavi kaabokava ada.

7 ¹Kodiva'ahi, a'onira onakaidivaki ho. Hihida athi a'onira onava'isohivini hi'iki Deus haria nava'iponihahavivini hiki, oniani ida hojai asohiriki hahavi-ra akava'ipahinika'oavini Deua binofivini hija. Akajoniva ida hojai ariabono-ra najahariki. Akajoniva ida hojai akadiva'ibodivarani-ra najahariki jaboni. Deu-ra avava'ihavini mani ida hojai Deua binofikia haria kanahojaibakhiaja, ariabono gahinai anihahaha'oadahava kidiania.

Khaii niki ada Paulo

²Haria vananokiahı bana haria avanakaidivavinia. Ni-badani asohirikia akabadaniki avakadiania. Ni-anajahariki ida Cristo-ra avakajari'daravini. Ni-a'onira akorijanahaki. ³Ni-avava'ini-ra oanaipahihivini kaimoni hirihi hida kodivarani. A'onira onava'isohibakhiajini hi'iki ida a'onira anakaidivakarahovini. Arihokina, ariabinina jaboni a'onira akaabioha'oadahaki hari.

⁴Vara a'onira ovani'avini vani khai oni'aja ida avakadihojai asohini. A'onira ovakaijoka'oamanija. Namithabakhiani kaba'i ida nahina jahariki akadiania, asia khaii oniha'oadahaki ho. Arafiaki ida ova'i khaii nini.

⁵Macedônia kaarabonia aakhano'ina vani asia jahariki ida akadimahi. Ibavi hahavi a'aadahaonina namithabakhiaki ida ava'i-ra anakoiripa'itxiriki. Ija'ari vaabono avakanaathidanoararikhhamavini. Ava'i soko ini'iki hari jaboni.

⁶Deus vania bikajoamoraja ida ija'ari va'inı khaii niriki. Ava'i khaii nirini vani Deua bikarona'ara ada Tito akadiania kaikahi'ina. ⁷Tito kaikahina vani ava'i-ra khai ni'akarahoja. Varani avihini jaboni khai haria ni'aki. Haria nanamithavini hi'iki ida niha ninini Tito va'i-ra khai avani'avini avakadiania kaikahina. Kidivarani hiki ida hora avakava'ibodivini, hora avanoki'ianavini-ra avanofikarahovini. Kidivarani hiki jaboni avakadihojai asohiriki avava'ini-ra namokaravini. Avanofiki ida hora avavajari'davini, oniani ida avamonini khai hora ni'avini-ra anarafiaja.

⁸Avava'ini-ra namokaravini kaba'i ida oathi kapapirani a'onira okajirihivini hi'iki, onajiri'avini ni-ova'i-ra namokaraki. Oabono okava'ibodivarani kamarivini: Ni-jahaki ida kodijirihi niha nininia va'ora okajirihivini. Mahi ipohirikia vava'i onamokaravini. Onikamariki ho. ⁹Khaii oniki ho. Avava'ini-ra onamokaravini, ni-khai hora ni'aki. Avakadihojai asohiriki-ra avakava'ipahinivini

mani ida khai hora ni'aja. Deua binofi'iki ida avakadihojai asohiriki avava'ini-ra namokaravini. Ni-oathi kapapirani a'onira namakhaniki.

¹⁰Deus ija'ari va'ini-ra namokaravini hiki abononi ka'da'digariaja kaimoni, oniani ida kidihojai asohiriki-ra kava'ipahinika'oavini hija, Deua biakava'ijoavini-ra kanikhariavini hija jaboni. Nini vani va'ini mokara nini jahaja ida ija'ari.

Hari. Hojaki ida va'ini mokara nini hoariha Deua binakama'dariki. Deu-ra vanofirikia ni-vakava'ipahiniki ida vakadihojai asohiriki, oniani ida Deus kania va'ora arakharija. Ni-nahina jahaki kaimoni hiki ida vava'i mokara nini.

¹¹Vakava'ihoki bana ida avava'ini bodini mokara nini radaha'iki. Avava'ini mokara nini viahania ni-avavamakhaniki ida avakadihojai asohiriki. Deus avava'ini-ra mokara ni'avini vani avanofikarahoja ida avakadihojai asohiriki-ra avakava'ipahinivini. Avakaipahi'iki ida hojai asohiriki-ra avava'ahavini avakadiania hojani. Avifini'iki ida avakadihojai a'onira napohimajavini. Avanofi'iki ida ariabono aakakariakakhamavini. Avanofidoro'iki ida badani asohikia avakabadanini. Avanofi'iki ida hojai asohiriki namonahava abono-ra avanasohivini, bigathanija kaimoni ida kidihojai asohiriki abosini. Kidibadani asohiriki avanasohivini avananokiavini mani ida a'onira osanirija.

¹²⁻¹³A'onira okajirihivini ni-okava'ibodivaranki ida ija'ari hana hini hojai asohirkia kahojaiki, hana hini ija'ari kania namithani ida badani asohiriki. A'onira okajirihivini hiki papira oathia avarigaja kaimoni ida niha ninini haria avanofijahakivini Deus viaha. Oniani ida ava'i-ra khai ni'aja.

Ni-harivani ka'oa ava'i khaii niki. Tito jaboni va'i khaii niki. Tito a'onira akava'isokonijanaravini mani ida va'i khaii avani'akarahovini hija. Kidiva'ikhaiini khai haria ni'aki jaboni.

¹⁴Tito avakadiania okhana viahania oni'aha:

—Tito, vajahaki adani Cristo kaija'ari Corinto sidajia vahojaki. Ira vagathanijahakiki bana adani — oni'a'iki ada. Hari. Akhano'aha ada Tito avakadiania, ka'oa hini bioga'iki ida varani avihinia okavaranijora'ina. Ni-ova'i-ra avaranaipahihii'iki.

Ka'oa hiki jaboni ida akadivarani a'onira vara ani'abakhiavini. Nini vani jaboni Titoa biogaja ida akadivarani ka'oa hini a'onira vara avani'avini. ¹⁵Titoa bikaval'hokibakhiaki

ida niha ninini avavava'ihavini avagathanijahaki'avini, athi avanaabavini avanofi'avini jaboni, oniani ida a'onira nakaidivavini-ra ana'ba'dibakhiaja. ¹⁶Khai oni'aki ida hora avanava'iponi'imariniravini. Kaaraki ida avaathini.

Ija'ari kagahinainofiki varani hini hida

8 ¹Arigamina. A'onira ananamithavini vihiki adani Jesus kaija'ari Macedônia kaarabonia avajoronionibakhiaki. Avarigavini anofiki ida niha ninini Deus va'ora kajoamorajahakivini.

²Deua biva'ahaki ida nahina jahariki namithabakhiani arigamina Macedônia kaarabonia vahojaki vakadiania vava'i rogo ani'ani hi'iki. Kaba'i, khaii vakhaniha'oadahaki adani. Khai vani'aki jaboni ida vagahinaina. Vakanahinarina kaba'i vakagahinainofiki adani.

³Va'oaniani oa vanofija ida vakadijiniro, vakadinahina hiki-ra vakavagahinaibakhiavini ija'ari vakanahinariki vakadimoni hini. Pa'itxini kaba'i ida vavahojaki, vanofiki ida pitani vakavagahinaivini. Vakavagahinaivini arafiani vanofiki ida. ⁴Haria vani'abakhiah:

—Cristo kaija'ari vahoariha va'ora vakajoamoravini va'ora vanofiki adani Cristo kaija'ari vakanahinariki Judéia kaarabonia. Anofi'oamanija ida akadijiniro-ra akaronavini jaboni, va'ora akajoamorara kaimoni adani arigamina — vakhaniha adani Macedônia kaaraboni kaija'arini haria vakaathidanoavini.

⁵Arafia'iki ida jiniro-ra vakavano'aivini. Aradaha'iki ida vakavagahinaivini anokhavini. Akadika'da'di Jesus kania vaabono vavani'ahi'imidia'iki adani, bada vani'aja kaimoni ida badani hana hini binofiki. Naothinia akadiania vaabono vavani'ahi'aha haria vaakodiavini niha ninini Deua binofivinia.

⁶Tito avakadiania hojana kari binakama'da'iki ida jiniro kabadanihia a'onira kakodiavini, va'ora avananokiahira kaimoni adani arigamina Judéia kaarabonia vahojaki va'ora avanakaidivavinia. Oniania ani'aha ada Tito:

—Ivani, inakama'da'iki ida Cristo kaija'ari vakadijiniro-ra vanajoronivini. Jahaki ida badani-ra ina'diahivini jaboni vakadiania — Tito-ra ani'aki hari.

⁷A'onivani Corinto sidajia avahojaki, avakadihojai jahani aradahaki a'oni. Kaaraki ida Cristo-ra avavakaijokavini. Avarigaki

ida Cristo monina avakavararanini. Avarigahahaviki jaboni ida Cristo varani hina. Avanofiki ida vahoariha-ra va'ora avakakodiavini. Haria avanofijahakiki jaboni a'oni. Nimania ida vahoariha-ra avararadamivini. Onofiki ida jiniro-ra avakavagahinaivini aradahani jaboni.

⁸Ni-a'onira ohonariarihi bada avakhanija kaimoni. Onofiki ida a'onira onava'isohivini hini ida Cristo kaija'ari Macedônia vahojaki vakadihojai, vakadijiniro-ra vakavagahinaivini-ra vakava'inofinofivini. Nini vani a'onira okaijo'aja, oogaja kaimoni ida ka'oa hini vahoariha-ra va'ora avanakaidivavini.

⁹Avarigaki ida akadika'da'di Jesus Cristo haria nakaidivavini arafiani niha ninini. Araboja khana viahania bivahojahahaviki ida Deus kanahina. Kaba'i, binahojaha'ihi ida hahavi bivahojaki. Araboa kha'aha, haria akava'ijoara kaimoni. Nina vani makhira kanahinariki hina haria kananahinahahavivini hiki ida Deus kanahina.

¹⁰Hari. Okava'ibodivaranki ida jiniro-ra avanajoronivini kabadanihi-ra avana'diahivini jahani bana. Badara radaha'iki avanakama'da'iki ida. A'onimiro'a avanofija ida va'ora avano'avini. A'onimiro'a jaboni avanakama'daki ida avakadijiniro-ra avanajoronivini.

¹¹Hari. Vana'diah bana oni avakadibadani. Avakava'inofinofi'iki ida avanakama'da'avini. Vakava'inofinofi bana jaboni ida avana'diahivini. Vakavagahinai bana afohanana ida avakavagahinaivini avakaabokaki. ¹²Khai avani'ahi ida avakavagahinaiki; Deua bigathanihi ida avakavagahinai'iki. Vakavagahinai bana ida jiniro avavahojaki avakavagahinaivini avakaabokaki. Deua ni-binokhaki ida jiniro avavahojariki-ra avakavagahinaivini.

¹³Jahaki ida judeus kaija'ari-ra va'ora avakajoamoravini avakadijiniroa. Ni-onofiki ida avakadinahina-ra avakainamovini. Ni-onofiki ida va'ora avakananahina'ahapikivini.

¹⁴Hidakaba'i ipohiki ida avakadinahina, oniani ida avakadigahinai-ra najahaja. Khaki bana vahabini ida mahi avakanahinarini kamahini, oniani ida a'onira vano'avini-ra najahaja. Nimania ida vakadinahina ipohini avakadinahina ipohini fori hini bana. ¹⁵Nimania bana hida maná kavaranihi Deus athi kapapirania hojaki:

“Ija'ari maná-ra doravini arafiaki,
ni-ahabariki.

Ija'ari hoariha maná-ra
dorapa'itxiki,
ni-bikainamoki.”

Niki hida Deus athi papira hojaki.

Tito ipohina khama varani vihina hida

16 Hari. Deu-ra khai ani'aki hari. Ovaria biobaiki ida Tito va'i bodinia a'onira kakodiavini-ranofivini, a'onira aakodiavini vani fori hini.

17 Titoa khai bini'aki ida akanikhariavini okhana avakadiania. Ovani oa bikava'ibodivaranija ida okhana avakadiania.

Binofi'oamanija ida a'onira kakodiavini.

18 Akaronaki ada arigamina hoariha Tito 'bamina kaimoni. Cristo kaija'ari avajoronionibakhiakia avigajahakiki ada ovari. Bikaabokajahakiki ida Cristo monina jahakia kavarana. **19** Cristo kaija'ari Macedônia kaarabonia avajoronionibakhiakia vanagathogatho'aha haria vaipohihara kaimoni. Haria kakodiaki bana ada jiniro vanajoroniki-ra aakadava'avinia. Arigamina Judéia kaarabonia vahojaki-ra va'ora akajoronihihivini hiki jiniroa, ananokiaja kaimoni ida va'ora anakaidivavini, oniani ida vagathanivini kamahini akadika'da'di Jesus Cristo jahana-ra khai vani'avini hija.

20 Ni-anofiki bana ida ija'ari haria akaraganahavini jiniro karahora aakadava'ajahakiravinia, oniani ida ariabono akava'igairivini hija. **21** Anofiki hida jiniro kabadihihi-ra anasohivini. Asohini Deua bikahija kaimoni. Asohini ija'aria vakahija kaimoni jaboni.

22 Oniaroa akaronaki bana ada arigamina hoariha Tito vakadiania. Akajo'abakhia'iki ada. Haria nanokiahibakhiavini hi'iki ida kakodiahihi-ra nofijahakivini. Bikava'ibodivaranija ida ka'oa hini avakadijiniro avanajoroni'iki-ra avakaronavini-ra avanofivini, oniani ida a'onira kakodiavini-ranofivini-ra anarafiaja.

23 Vara va'ora ovani'aki bana adani Tito, ipohina khama. Oipohina ada Tito. Hora kakodiabakhiavini hiki ida Cristo moninara namonivivi avakadiania. Hi'adani arigamina vahoariha Tito-ra vavaipohihai'iki Cristo kaija'ari va'ora vakarona'iki adani. A'onira vanava'isohiki bana adani va'ora vakaronaki vakadivarania. Vakadibadania binanokiaki ida Cristo jahana.

²⁴Tito vakaikahina vani va'ora vananokiahia bana va'ora avanakaidivavinia va'ora avagathanjahakivini. Jesus kaija'ari avajoronionibakhiaki-ra va'ora ananamithajoravini hiki ida varani avihini. Tito-ra va'ora avagathanjahakivini kavaranihi-ra vakamithamahaha; avigahi ida ka'oa hini varani jahakia vara a'onira ovani'avini hi'iki.

Cristo kaija'aria vagathaniki ida vagahinana jiniroa

9 ¹Hari. Avariga'iki ida varani, Cristo kaija'aria vanajoronivini ida jiniro, va'ora vano'ara kaimoni adani arigamina Judéia kaarabonia vahojaki, oniani ida a'onira anava'isohi'ianaravini hija.

²Oogaki ida va'ora avakakodiavini va'ora avanofivini. Arigamina Macedônia kaarabonia vahojaki-ra va'ora vara oni'avini hi'iki ida jaboni varani avihini. Va'ora oni'aha:

—Arigamina Corinto sidajia vahojakia vanakama'da'iki ida jiniro-ra vanajoronivini badara radaha'iki — va'ora oni'aha. Vakamitha'iki ida varani avihini, khai vani'aki ida jiniro-ra avakaronavini bana Judéia kaarabonia. Avamonini-ra vakamithavini naothinia Macedônia kaaraboni kaija'arini maina jiniro-ra vakaronavini-ra vanofikarahoki jaboni. ³Va'ora okaronaki bana adani arigamina vi'bamiki Tito kania avikhananavana avakadiania. Onofiki ida avanaibavijahajoravini ida jiniro akaikahina viahania. Va'ora oni'a'iki adani hora vavaipohihaki kaimoni:

—Arigamina Corinto sidajia vanaibavijahajora'iki ida vakadijiniro, vakaronaja kaimoni Judéia kaarabonia — va'ora oni'a'iki adani, a'onira khai oni'avini. Hari. Onofiki ida hora vavaipohihaki jiniro avakavagahinaiki hojani-ra vakaragavini, oniani ida kodivarani ka'oa hini-ra avigavini hija bana. Ni-onofiki bana ida avakadigahinai-ra khai oni'a'imarinivini.

⁴Hari. Arigamina Macedônia kaarabonia vikhaki hora vavaipohihaki vahabini bana adani avakadiania aokhana. Vakaragarihi ida avakadijiniro ibavijahajorarini; ova'i aipahihijihi. A'onivani jaboni avava'ini aipahihiki bana a'oni. Varani avihini-ra khai oni'avini mani ida jiniro hojarini ava'i-ra anaipahihivini hija bana.

⁵Oniania okava'ibodivarani'iki ida jahani arigamina Titora va'ora okaronavini, va'oaniaro miro'a avikhananavana. Vanaibavijaha'iki ida jiniro avanajoroni'iki avakavagahinaiki

kaimoni. Okaikahina viahania hojaki bana ida jiniro avanaibavijahajoraki. Akaikahina vani oipohina vakaragaja ida avakadijiniro ibavijaha'iki. Avigaki ida jiniro avakavano'aivini avanofiki. Ni-nahina a'onira honariavini hiki avakavagahinaivini.

⁶Hari. Okavarajomiki bana hida avakadijiniro avakavagahinaiki rakhajahi 'ba'dani fori hini. Ija'aria birakhaihi ida ba'ba'da ipohiriki; pa'itxihi ida kidirakhajahi bononi. Ija'aria birakhaihi ida ba'ba'da ipohiki; karahohi ida kidirakhajahi bononi.

⁷Vakava'ibodivaranihanana bana ida avakadijiniro avakavagahinaivini avanofiki niha fori hini. Jahaki ida avakavano'aivini avanofivini. Hari'a avakadijiniro-ra vanakaidiva. Hari'a vanofi bana avava'ini bodinia avakavagahinaivini avakaathirivini. Deua bivajahaki ida ija'ari kagahinainofiki.

⁸Deua bikaabokaki ida a'onira no'avini arafiani avakainamokia, avakadinahina hahavi-ra avavahoja kaimoni afoha'oadaha, nahina-ra avakainamoria kaimoni. Avavahojavini arafiaki bana jaboni ida va'ora avakajoamoravini kaimoni adani vahoariha, vakadiania badani jahaki ipohikia avakabadanini. ⁹Deus athi kapapirania hojaki hida athi:

“Ija'ari kagahinainofikia bino'aki ida kanahinariki,
Deua bikava'ihokiha'oadahaki ida kidihojai jahaki,
binaabosiki bana ida jaboni.”

¹⁰Deus vania bino'aja ida ija'ari ba'ba'da birakhaiki kaimonia. Bino'aki ida jaboni 'baia bihaki kaimonia. Deus vani a'onira no'avini hija bana ida ba'ba'da ipohiki avarakhaiki kaimoni, binamovaki ida avakadirakhajahi. Biana'ba'diki bana ida avavahojaki, arafiaki ida avakavagahinaiki kaimoni. Nimania ida avakadihojai asohiki a'ba'dini. ¹¹Deus a'onira kananahinabakhiaki a'oni, avavahojaki ida vahoariha-ra avano'abakhiavini kaimoni. Ija'ari vaipohiki vaagahinainofina mani ida vagahinaki Deu-ra khai vani'avini hija. Judéia kaarabonia akaikahina kamahini arigamina vakadiania avakadijiniro-ra aarakhaki bana hari. Oniaroa Deu-ra vani'aki bana adani:

—Deus, jahaki ida arigamina Corinto sidajia vahojaki haria vakajoamoravini vakadinahina. Jahaki ida kadabadani vava'i bodinia — vakhaniki bana adani.

¹²Va'ora avakajoamoravini mani ida nahina jahaki-ra nanamithaja vakadiania. Va'ora avakaijahitaki adani Deus kaija'ari,

oniani ida avakadikajoamorahia Deus jahana-ra khai vani'avini-ra vanakama'davini hija bana.

¹³Vakanahinariki-ra va'ora avano'avini mani ida hojai Deua bivajahaki-ra avigavini hija. Cristo kaija'ari hahavia khai vani'aki bana ada Deus:

—Deus, kadaija'ari Corinto sidajia vahojakia vananokiajahakiki ida kadahojai jahaki. Vakapoariki ida Cristo monina afojahaki. Jahaki ida vakadinahina haria vakajoamoravini, vahoarihra-ra va'ora vano'avini jaboni. Nimania ida kadabadani jahaki vakadiania — vakhaniki adani bana. ¹⁴Oniaroa, arigamina Judéia kaarabonia vahojaki a'onira vanakaidivaki bana a'oni. Deus kania a'onira vakanikhariaki jaboni adani. Deu-ra khai vani'avini hiki ida a'onira kajoamoravini arafiani.

¹⁵Khai ani'ava ada Deus. Haria no'avini hi'iki ida kidinahina jahaki kaidivani arafiaki. Kidisai oamani ada haria kakaronavini hi'ara.

Paulo abono-ra vajari'davini athini

10 ¹Hovani Paulo, onofiki ida vara va'ora oni'avini adani korijanahia hora vakanavaranihaki avahararania vahojaki. Avakadivarani hiki ida avakadiania ohojana oadani ija'ari nahina hipaitxiriki ohina, ni-athii khanakia a'onira onavaravaraki. Napaja ohoja'ina vani oathi kapapirania varani khanakia a'onira vara oni'aja, ni-a'onira okaipahijanaki. Cristo athii forakia kavarana fori hiki ida vara onina-ra onofivini. Ni-va'i joko inipa'itxiki ada Cristo.

²Okaikahina avakadiania onofiki bana ida varani forakia okavarana. A'onira okanikhariaki ho, varani ohina asohiririka vakava'ipahini bana mahija varani khanakia okavararaniravini avakadiania. Va'ora okaabanivini va'ora okaabokaki adani haria vakanavaranihaki. Deu-ra vanofiriki vakadihojaia akahojaina-ra vakahiki adani.

³Ka'oa hini kaba'i ida Deu-ra vanofiriki vahararana arihojana, ni-vakadihojaia akahojaiki. Vakadinahina arboa hojaki-ra vanofivini mani ida va'ora nadanodanoja. Ni-niki kaimoni hida akadidanodanoi.

⁴Akadisa'ai fori hirihi ida Deu-ra vanofiriki vakadisa'ai. Deus kasa'ai danoki vani ida avahojaja. Deus kasa'aia anihimaki ida

Jahari, kidipohi vanokiariki khama vadanona. Anihimaki ida aathidanoarari athini asohiriki Jaharia biobaiki ija'ari va'ini bodinia.

⁵Ija'ari abononi vaboraborahakia bikava'ibodivarani ki ida nahina kaimoni hirini Deu-ra ogavini. Anihimaki jaboni ida kidiva'ibodivarani asohiriki Jaharia biobaiki. Anihimaki jaboni ida nahina ija'ari Deu-ra ogavini-ra nadabaki. Akaijo'aki ida kidiva'ibodivarani anahoarihavini, binaabaja kaimoni ida Cristo athi. ⁶Ariathi-ra avanaabavini-ra anokivini naothinia jaharikia va'ora oarakhaki adani vahoariha hora vakapoaririki.

⁷Avakava'ibodivarani'iki ida nokiavahaki. Vakava'ibodivarani jaboni bana ida nahina ka'oa hini nokiariki. Hojaki vahabini ada makhira avahararania Cristoa bikaronavini-ra kahiki, athi vikhava abono hina. Jahaki hi'o makhira haria kava'ibodivarani vini Cristo haria karonavini jaboni. Cristo athi vikhava abono hari, ovari fori arihiki hari.

⁸Akadika'da'di Jesus Cristo hora honariavini hiki ida a'onira onasohivini. Binofiki ida avavakaijokavini onadanovini. Ni-binofiki ida avavakaijokavini onathararaki fori hini. Arafiapa'itxiki vahabini ida oabono ovaboraborahavini Cristo danona hora no'avini hi'iki a'onira onasohija kaimoni. Kaba'i, ni-ova'i aipahihiki a'onira onasohivini. ⁹Ni-onofiki ida oathi kapapirania a'onira onarapatavini.

¹⁰Nihaki vahabini bana ida ija'ari:

—Paulo athi kapapirania binajiriki ida athii khanaki haria kaabani vini afodanoki. Ija'ari nahina hip'a'itxiriha ada Paulo. Ni-varani ogava abono hiriha ada vahoariha vaviah — nihaki vahabini ida ija'ari hora kanavarani haki, hora kaihiponiriki.

¹¹Jahaki ida ija'ari akadivarani-ra kava'ibodivarani vini. Hoarani ida kodivarani a'onira okajirihivini hi'iki. Ni-oanahoarihaki hida kodivarani avakadiania ohojana kamahini. Bada oni'aki bana ida a'onira onava'isohivini hi'iki.

¹²Ni-anofipa'itxirihi ida boraborahi rajomahi fori hikia ariabono akarajomakhamavini. Vahoariha vajahana arafiani-ra vakahi'imariniki. Vaabono vavaboraborahavini hiki ida vahoariha va'ora avaradamikarahovini. Vava'ihariki fori vihi'oamanira adani. Vajahana-ra vakava'ibodivarani vini hiki avigaja kaimoni ida vakadirajomahi asohika'oani. Naothinia vaabono varajomavini

hiki ida vakadirajomahi, oniani ida ija'ari sohika'oaki vaabono vavanihavini hija. Nirihi bana hida ariabono akava'ibodivarxivini.

¹³Nimania bana hida ariabono akava'ibodivarxivini. Deus vani haria honariavini hija ida Cristo athi avaadahaoniva abono arihina. Haria honaria'iki ada jaboni avakadiania bada akhanina, Cristo monina-ra anamonivinia. Ni-aokhaki haria honariaravini hiki kaniaja, oniani ida kidibadan avakadiania haria honariavini hiki-ra khai ani'avini hija.

¹⁴Avakadiania akaikahibiininina vani Jesus Cristo monina jahakia a'onira akanamoni'ia. Arabo anikhaki kaimonia hojaki ida Corinto sidaji, oniani ida avakadiania akaikahina Deua binofivini hija. Ni-aradaki ida ibavi Deus haria nava'isohivini hi'iki kani.

¹⁵Deus va'ora karonaki adani athi avaadahaoniva abono vahoariha avikhana ibavi Deus haria va'aharavini hiki kania. Ni-vakadibadan ariabono avaboraboraharihi. Anokhaki ida Cristo-ra avavakajokavini avijavani, a'ba'dija kaimoni ida akadibadan abani avakadiania. Asia arihojaki hari arabo Deus haria va'ahavini hiki kania. ¹⁶Hari. Oniaroa, akadibadan avakadiania a'diahini, anofiki ida arabo hoariha Corinto sidaji okhaninikia a'aadahaonina, Cristo varani hina-ra anamonija kaimoni. Jokoa hoariha kabadania ariabono avaboraboraharihi. Ni-akadibadan hirihi ida vakadibadan, oniani ida arabo Deus ija'ari hoariha-ra va'ahavini hikia aokhana-ra anofiravini hija bana.

¹⁷Hojaki hida athii Deus athi kapapirania:

“Ija'ari kidimahi jahani-ra vara vani'avini-ra nofihi:
jakaho vara bivani'ava ida Deus kabadani jahaki kidiania.”

¹⁸Deua asohini bikahihi ida ija'ari kahojai, bona asohihi ida kidihojai, oniani ida Deua bikapoarivini hija bana. Ni-Deua bikapoariki ida ija'ari kidihojai asohini-ra kahiki.

**Paulo vara va'ora vani'aki adani Cristo
athi avaadahaoniva abono 'badara**

11 ¹Hari. Oigamina, oabono ovaboraborahavini athinia okavarani bana ho. Hari'a bana hora avakaitapia. Ija'ari va'ihariki kavarani hiki ida kidihojai jahani ija'ari hoariha kahojai jahani-ra aradavini. Hora avava'aharia koda nikia okavarana, a'onira oka'ojomo'ija kaimoni?

²Hari. Ima'inavi fori avihiki a'oni. Avakadimakhira kaimoni ada Cristo. A'onira ovaimajahahivini hiki Cristo kani avihini,

Deus a'onira vaimajahahivini vani fori ohija. Onava'iponivini hiki ada Cristo kidimoni avihini. Onofiki ida avaabononi avarakadava'avini ima'inavi makhaniriki fori avihija kaimoni, avakadi'akarai kamahini Cristo kania. ³Oakava'isokoniki ida gamo miro'a Eva oniki kania namitha'iki, namitha'ianani avakadiania. Makha vania bikorijanaha'ia ida Eva, bikajari'daria kaimoni ida kidikorijanahi. Niki vania hoja'ianara ada Jahari. Binofiki ida avakadiva'ibodivarani-ra nasohiravini, oniani ida Cristo ka'oa-ra avanofivini-ra avakava'ipahinivini hija bana.

⁴Kodivarani vihiki adani makhira avakadiania vakaikahi'iki va'ora avagathanijahaki'avini. Va'ora avava'aha'iki adani Jesus varani hina asohirikia vakavarani'ina. Cristo athi avavaadahaoniva abono 'badara adani. A'onira oakava'isokonivini hiki a'onira vaka'ojomo'ivini hiki-ra khai avani'avinia.

Jesus varani hina a'onira ananamithabiininivini fori hirihi ida Jesus varani hina a'onira vaka'ojomo'ivini hi'iki. Avakapoari'iki ida ma'onahai a'onira vanava'iponivini hi'iki. Ma'onahai Jahaki hiriha ada ma'onahai hoariha. Avakapoari'iki ida Jesus monina hoariha vara vavani'aki, asohirini kaba'i. Vara a'onira ani'avini hi'iki ida Jesus monina ka'oa hini. A'onira aakodiavini hi'iki jaboni ida Ma'onahai Jahaki-ra avagathani'avini.

⁵Va'ora avakava'ibodivarani adani hi'adani Deus athi avavaadahaoniva abono 'badara haria avaradamikarahovini. Hovani oabono okava'ibodivaravini hiki ida hora avaradamiravini. ⁶Hora vakanavaranihavini hiki ida vahoariha vaviaha vara onina-ra okaabokaravini-ra vakahivini. Kaba'i, oogajahakiki ida Cristo monina. A'onira onanokiahibakhiavini hi'iki ida Cristo-ra oogajahakivini, kodivarani, kodibadani, kodihojai hikia.

⁷Ni-onofiki ida kodivarani-ra avanaabosivini jiniroa, Deus monina jahakia a'onira okanamonivini kari. Oabono oagathogathohivini hiki ida avakadihonai abono fori ohina, a'onivani ka'da'di fori avihija kaimoni. Asohuria koda ida avakadijiniro-ra ogathaniravini.

⁸Ogathani'iki ida jiniro Cristo kaija'ari ibavi hoariha avajoronionibakhiakia vakarona'iki. Bada onirina kaba'i vakadiania, ogathani'iki ida vakadijiniro bada onija kaimoni avakadiania.

⁹Avakadiania ohojana kari jiniro-ra okainamo'avini kaba'i, ni-jiniroa a'onira okanikhariaki. Jesus kaija'ari Macedônia kaarabonia vikha'ina vani hora vakavikha'ara adani nahina okainamokia. Oniaro kari onofirihi ida avava'ini-ra okai'dokavini okanikhariana. Jokoa avava'ini-ra okai'dokarihi nahina okainamoki-ra okanikhariavinia.

¹⁰Ka'oa hihaha'oadaahaki ida Cristo kavarani. Onivani fori hija hida kodivarani. Oabono khai oni'avini hiki ida kodibadani abosirini avakadiania Acaia kaarabonia. Ni-ova'ahaki ida kodibadani abosirini kavaranihi-ra avanadabavini.

¹¹Nahina kaimoni hora avakaijahitavini-ra onofirihi oniki ho. Hari'a a'onira onakaidivariki avaabononi vavaniha bana. Deua biogaki ida a'onira onakaidivajahakivini.

¹²Kodihojai ida avakadijiniro-ra okanikhariaravini. Jokoa onakama'darihi ida okanikhariavini. Hiva'oani Cristo athi avavaadahaoniva abono 'badara vaabono vavaboraborahavini, vakhaniha:

—Paulo bada nina vani fori hija ida bada akhanina
—vakhaniha.

Va'oaniaroa vagathanibakhiaki ida avakadijiniro vakadibadani abosini hini, oniani ida ogathanivini onofiravini hija. Onofiki ida vakadivarani 'badara onadabavini.

¹³Ka'oa hirihi ida Deus athi avavaadahaoniva abono vihina-ra vakahivini. Deus va'ora karonavini-ra vakahi'badaraki adani. Vakadibadani-ra korijanahia vara vavani'aki adani. Akadibadani-ra vakabanafoki adani, Deus athi avavaadahaoniva abono ka'oa vahoariha va'ora vavanihara kaimoni. ¹⁴Vakadihojai ni-ava'i-ra kadi hiki. Satanás jaharia bikaabokaki ida abono-ra nanokiavini Deus ibavi kaija'arini nokiana vagana fori hina. ¹⁵Deus athi avavaadahaoniva abono 'badara vakaabokaki ida Deus kahonai abono vanokiana fori vihina jaboni. Vakadihojai sohika'oani-ra vananokia'badaraki adani. Deus ija'ari kahojai-ra naabosivini kamahini vagathaniki bana ida vakadihojai asohiriki abosini.

Pauloa vara bivani'aki ida jahariharina

¹⁶Oigamina, vara ovani'a'ianaki bana ida va'ihariki fori ohina hora avakava'ibodivaraniivini. Asohirini kaba'i ida avakadiva'ibodivarani, hora vagathanijahaki bana va'ihariki

fori ohina kaba'i. Onofiki ida kodibadani jahania oabono ovaboraborahavini vahoariha vakadibadani jahania vaabono vavaboraborahavini fori hini, a'onira oka'ojomo'ija kaimoni varani niki ija'ari va'ihariki kavarani fori hikia.

¹⁷ Akadika'da'di Jesus Cristo ni-hora honariavini hiki hida hihida varani a'onira vara oni'avini hiki bana. Oabono ovaboraborahavini mani bana hida ija'ari va'ihariki fori hora nihaja. ¹⁸ Ija'ari Deu-ra vanofiriki vaabono vavaboraborahabkhiaki fori ohiki bana ho.

¹⁹ Avaabononi avakava'ibodivaranimini hiki ida ija'ari ogahani arafiaki avihini, oniani ida ija'ari va'ihariki vara ninarra avava'ahavini hija. ²⁰ A'onira nikia vanahojavini hiki honai abono kapavakarivahaki fori avihini. A'onira vabo'diavini, a'onira vakorijanahavini, a'onira vakaihiponiravini, avanokhoni-ra vakapatavini. Nikia a'onira vanahojavini kaba'i, va'ora avava'ahaki adani, vaathi avakajari'dariha adani.

²¹ Va'oaniaro fori arihirihi. Ni-nikia a'onira onahojaki. A'onira akaabokariki avaabononi avavanhavini hija koda? Nikia a'onira onahojaja vaha; oval'i aipahihimanihi vaha. Va'oaniaro ni-vava'i anaipahihini hiki ida vakadibadani jahani vaabono vavaboraborahavini avakadiania. Ija'ari va'ihariki nikia kavarani ki fori ohina, oabono ovaboraborahaki bana ho, va'oaniaro fori ohija kaimoni.

²² Vaabono vavaboraborahavini hiki hebreu kaija'arini vihina, Israel kaija'ari vihina, Abraão kaija'ari vanamitharonisiagaki vihina jaboni.

Hovani jaboni hebreu kaija'arini ho, Israel kaija'ari ho. Abraão kahanodi namitharonisiagaki ho jaboni.

²³ Cristo kahonai abono vihina vaabono vavaboraborahaki adani. Cristo kahonai abono vihina kaba'i, arafiaki ida Cristo kabadiana okabandanina. Hovani obadanina arafiaja.

Hovani khama cadeia ohojabakhiaja. Hovani dafi ohibakhiana arafial'iki ho.

Hovani oabinikamaribakhiaja ho. Ija'ari va'ihariki athini oamani ida nikia okavarana.

²⁴ Judeus kaija'ari vakadika'da'dia vavahonariahibakhiaja ida dafi ohina. Xikotxia 39 hiki ipohini ida dafi ohina mahi hoarani.

O'aadahaonina vani sa'ai kahoarani hikia namitha'ianaki ida kodiania.

25 Roma sidaji kaija'arini vakadika'da'dia vavahonariahiki ida ava hora vidafiabakhiavini adani ija'ari.

Oa'aadahaonina vani ahoarabakosikia namitha'ianaja ida kodiania. Hoaranija ija'ari ja'dia hora vanagaha'iki ho, hora vanabinikamariki adani.

Kanava oa'aadahaonina ahoarabakosikia kahidai kihibakhiaki ida kanava kakaraho akavaadahaki. Ako'omari'iki ida. Hoaranija paha bodinia ohoja'iki ho mahi hoarani, joma hoarani, oabono ogathi'iki ho ava rakokia.

26 Oa'aadahaonibakhiana opohimajakamaribakhia'iki ho. A'ahabodijorakiki ida paha jorani oahidakamari'iki ho. Nahina anahoroabakhiava abono hora vanapohimajakamarik'i ho jaboni. Hora vanapohimajakamariki afobakhia adani kodija'ari, judeus kaija'ari vihiriki jaboni. Opohimajakamarik'i ho sidaji ipohiki bodini, amasi, paha karaho kajokiraki hiki kania. Hora vanapohimajakamariki adani Cristo kaija'ari vihi'badaraki.

27 Oabono ovafajafajahakarahovini hi'iki ida kodibadani arafiaki. Joma onokibakhiana ohojana. Ovai'amibakhiana, okanabidi akaforabakhia'inu jaboni. Okainamobakhia'iki ida 'bai, vada ibavini, makari hiki.

28 Hojaki ida nahina ipohiki hoariha ovali-ra rogo ani'aki. Va'ora okava'ibodikarahoki adani Cristo kaija'ari avajoronionibakhia'iki. Nahina khanaki-ra okaiba'ivini fori hiki ida.

29 Danorihi ida ija'ari Cristo-ra vakajokavini; okamithahi ida odanoriki fori ohina jaboni. Cristo kaija'aria boda bini'ahi ida hojai Deua bivajahariki, ova'i-ra rogo ani'ahi.

30 Hari. Hora avakanavaranihavini mani ida kodiania namitha'ikia oabono ovaboraborahavini hi'ia, oniani ida nahina odanorina-ra nanokiavini maina oabono ovaboraborahavini hija bana.

31 Deua biogaki ida korijanahia vara onirina. Akadika'da'di Jesus Cristo kaabi'i ada ovari. Jahaki ida ija'ari hahavi jahana danona hiki khai vani'avini.

32 Hari. Damasco sidajia ohojana kari arabo kaka'da'dini Aretas onikia bihonariaki ada sidaji vaka'da'diva:

—Va'ora honariaha adani sorara sidaji kaathania vahojana mahija Paulo khaonanina-ra vagathivini — Areta bini'aha.

33 Hari. So'oro bodinia ohojana vani kodiva'ahi hora avanahiririrari'ia sidaji kavasiribanini akharani kania, oniani ida hora anaihotalia. Ni-sorara hora vagathi'iki.

Pauloa vara bivani'a'iki ida vadami fori hiki

12 ¹Asia oabono ovaboraborahaki ho namitha'iki kodiania.

Ni-nahina kaimoni va'ihariki fori hiki kavarania okavarani ki. Vara ovani'aki bana ida vadami fori hiki, nahina hoariha Deus hora nanokiahivini hi'iki.

²Vara ovani'aki bana ada Cristo kaija'ari oogaki. Badara 14 ipohini radahani vani Cristo khama vara vakhanira adani.

Vara vakhanina vani Cristoa biavikasi'ara ada makhira kidiania nama. Hovani oa oabono vara ovani'aja. Ni-oogaki ida vadami fori hikia nama-ra onokivini. Ni-oogaki ida ka'oa hini ookasi'ina Deua kania namajaja oabono adaha'ini. Ni-oogaki. Deus ka'oa biogaki ida.

³⁻⁴Vara oni'ianaki ho. Oogaki ida Deus kania namajaja ookasi'ina. Ni-oogaki ida namithaki kodiania oabono okasi'ini. Ni-oogaki ida vadami fori hiki ka'oa nama-ra onokivini. Deus ka'oa biogaki ida.

Nama ohojana oadani okamithamaha'iki ida vara vani'avahariki. Ni-Deua biva'ahaki ija'aria binanamithavini.

⁵Ovaboraborahaki bana ida nahina jahani arafiaki namitha'iki kodiania. Ni-oabono ka'oa ovaboraborahaki. Ovaboraborahaki bana ida nahina odonorina-ra nanokiaki.

⁶Oabono ovaboraboraha'ianavini-ra onofija vaha; oabono ovaboraborahamanihi vaha. Kodivarani ka'oa hini mani ida ija'ari va'ihariki fori hora niharija.

Ni-oabono ovaboraborahajanavini hiki ida vadami fori hiki ahapini onoki'iki. Ni-onofiki ida varani ohina avakavarani ni:

—Vadami fori hiki ipohiki-ra vada ni'avini mani ida Paulo-ra avava'ihavini-ra najahaja — ni-nikia avakavarani ni-ra onofiki. Nimania bana hida vara hora avavani'avini-ra najahaki:

—Anokiki ida kidibadani afobakhia, akamithabakhia ki jaboni ida kidivarani, oniani ida Paulo-ra avava'ihavini-ra najahaja.

⁷Deus hora nanokiahibakhia vini hiki ida nahina vahoariha avigariki vadami fori hikia. Kaba'i, ni-binofiki ida oabono okava'ibodivarani vini nahina ohina ija'ari vahoariha nahina vihina-ra aradavinia.

Binadabaja kaimoni ida niki-ra okava'ibodivarani vini, Deua biobai'iki ida jaroi fori hiki oimana bodinia. Jahari kahonai abono

ida jaroi fori hiki. Hora txagaki ida. Oimana-ra anahahavini mani ida oabono khai oni'avini arafiani-ra okaabokaravini hija. ⁸Ahoarabakosikia Jesu-ra vara oni'avini hi'iki ida jaroi fori hiki, okanikharia'iki ida bianivini kodiania. ⁹Oathi-ra gathani'aha:

—Iniani. Jokoa oanirihi ida kadania. Arajomaki ida ira okajoamoraha'oadahavini. Iabononi ikaabokaravini vani nokiajahakija ida odanova kadania — hora ni'aha. Oniania khai oni'ahi ida odanorina-ra vara ovani'avini. Oabono okaabokaravini vani Cristo hora kajoamoraja, biobaiki ida danona kodiania.

¹⁰Ni-ovamakaniki ida odanorina, ija'ari onii jaharikia hora vani'avini, ova'i rogo inini, ojahrigharina, nahina jahariki namithaki kodiania. Cristo kaija'ari ohina mani ida niki-ra nanamithaja kodiania. Oabono okaabokaravini vani Cristo hora nadanoja.

Va'i soko iniki ada Paulo

¹¹Hari. Ija'ari va'ihariki kahojaia okahoja'oaman'i'a oabono ovaboraborahavini. Hora avaravadadami'iki fori avihiki a'oni oabono ovaboraborahavinia okavarana. Hora avarigavini kaba'i, ni-varani ohina jahakia avakavarani'iki. Nahina ohirina kaba'i, ni-hora avaradaki adani Cristo athi-ra avavaadahaoniki 'badara. Khai va'ora avani'abakhia'iki adani.

¹²Deus hora kakodiavini vani bada oni'abakhiaja ida Deus kabadani danoki ipohiki ija'ari-ra nava'ibodivarani. Ni-okava'ipahiniki ida kodibadani avakadiania. Deus kabadani danokia okabadanina mani ida Cristo athi avaadahaoniva abono ka'oa ohina-ra avarigajahakivini hija.

¹³—Paulo va'ora naibavijahajahakiki adani Jesus kaija'ari vahoariha. Harivani, ni-haria naibavijahajahakiki — avakhaniki a'oni. Hojaki ida nahina hoarani bada oni'aki vakadiania, ni-bada oni'aki avakadiania. Ni-avava'ini-ra okai'dokaki jiniro-ra okanikhariavinia. Jaharia koda ida avava'ini-ra okai'dokaravini?

¹⁴'Bamija avakadiania oadaha'iki ho. Oabono onaibavijaha'iki ho a'onira onavanavanaha'ianavini. Ni-nahina-ra okanikhariaki avakadiania bana. Ni-onofiki ida avakadijiniro.

A'onira onofi'oamanija. Ni-isai vakadiabi'i-ra vakahinanikaki. Isai kaabi'i vani ada isai-ra va'ora kahinanikara. Onivani fori ohija avakadiabi'i fori ohina.

15 Ova'ahaki bana ida kodijiniro hahavi-ra onihimavini, oabono okananahinaravini, oabono gahinai onihavini a'onira okajoamoraja kaimoni. Onakarahohi ida a'onira onofijahakivini; avanapa'itximania koda ida hora avanofivini?

16 Vahoariha avakadiania vahojaki vakhanihaki vahabini:
—Ka'oa hini kaba'i ida jiniroa haria ka'domaravini, Pauloa biogaki ida akadijiniro-ra anivini akadiania haria korijanahavinia — haria avakaraganahavini korijanahia.

17 Niha oni'a'amanija koda ida a'onira okorijanahavini? Va'ora okarona'iki adani oipohina avakadiania avikhana. A'onira vakorijanahamanira koda adani? Iniani.

18 Tito-ra okanikharia'iki ho avakadiania okha'ina. Okarona'aha ada arigamina hoariha Tito-ra vaipohihavini. Avakadivarani himanija koda ida Tito a'onira vakorijanahavini? Iniani. Tito kahojai kodihojai fori hiki ida. Nahina onofiki, ovaria binofiki jaboni.

19 Hari'a vakava'ibodivarani bana hida akadivarani hahavi ariabono avajari'davini-ra anofivini avaviahania. Deua mitha bini'aja kaimoni ida akadivarani. Cristo kahonai abono arihina mani ida varani ka'oa hinia haria kanavaranija.

Akadiva'ahi, a'onira akajoamoravini kaimoni ida akadibadanii hahavia akabadanina, kaaraja kaimoni ida Cristo-ra avavakaijokavini.

20 Oakava'isokoniki ida avakadihojai asohiriki-ra okaragavini bana avakadiania okaikahina kamahini.

Oakava'isokoniki ida avakadihojai ovajahariki bana. Niki namithahi; ni-avavajahaki ida kodivarani, kodibadanii hiki avakadiania.

Va'ora oakava'isokoniki va'ora okaragavini adani ija'ari avahararania vaabono avakanaathidanoararikhhamaki, ija'ari abononi aakabaikhhamaki, ija'ari 'damo'damo niki, ija'ari oniani ka'oa abononinofiki, ija'ari onii jaharikia hoariha-ra kanavaranihaki, ija'ari athii masini-ra akanarafarakhamaki, ija'ari abononi vaboraborahaki, ija'ari vakadimahi rifirafiraki.

21 Oakava'isokoniki jaboni ida avakadiania ohoja'ina okaikahibiininina avakadiania namithaki namitha'ianani. Avakadihojai asohirikia avakahojaini mani ida Deus hora anaval'iapahihivini hija bana avaviahania, oniani ida hora

naasaraja bana. Ova'i-ra anaasaraki bana ida ija'ari vaipohiki hojai Deua bivajaharikia vakahojai'bo'da'iki asia vahojana hikia vakahojaina. Ni-vaabono vaka'da'digariavini hiki ida vakadihojai. Ni-vakava'ipahinika'oaki ida badani karamonavahaki. Makhira kidigamo hiriki khama vaabono vakavi'omakhamavini. Onivani fori hija ida hojai asohiriki kaipahivahaki hoariha ija'ari avahararania vahojaki vakadihojai.

Paulo va'ora nava'isohivini anokhom'i'iki

13 ¹Hari. 'Bamija avakadiania oadaha'ina, ookha'ianaki bana ho avakadiania. Deus athi kapapirania hojaki hida athii:

"Ija'aria biakaraganahahi ida hoariha badani asohiriki-ra namonahavini;
vakaijo'a'imidia bana ida akaraganahai athini.
Ija'ari vi'bamiki,
ija'ari avahoarabakosikia vanokihi ida badani
asohiriki-ra
namonahavini,
bona vakadivarani arajomahi avarigaja kaimoni ida ka'oa hini.
Vavahonariahi bana ida hojai asohiriki abosini."

Niki hida Deus athi.

²Valora onava'isohi'ianaki bana adani hojai asohirikia asia vakahojaiki, ija'ari vahoariha vihiki. Ohoja'ina 'bamija avakadiania a'onira okaabani'iki ho avakadihojaia. Ohojarina oadani odioni'ianaki hida kodikaabananahi athini papira, avakava'ipahinika'oaja kaimoni ida hojai Deua bivajahariki.

Ookha'ianana kamahini ija'ari hojai asohirikia vakahojaikia vagathaniki bana ida hojai asohiriki abosini. Ni-hoarani aihotaki bana.

³Avanofiki ida Cristo athi-ra onamonivini ka'oa hini-ra avarigavini. Avakadiania ohoja'ianana Cristo binaabosihi ida avakadihojai asohiriki, avanokiki bana ida danona kodiania hojaki. Bikaabokaki ida a'onira nasohivini. Danoki ada.

⁴Ka'oa hiki ida ava akasanakhamakia abini'ina danorina. Hidakaba'i hokiki ada Cristo, dano'iki ada. Deua binanokia'iki ida danona Cristo-ra anahoki'avini. Danorina vani abini'ara ada. Harivani Cristo athi avaadahaoniva abono kidiania aakaramisina vani adanorija.

Hari. Corinto sidajia avakadiania arihojana kamahini, Cristo hokiki kania aakaramisiki hari. Deus danona hojaki bana akadiania, akaabokaja kaimoni ida a'onira akajoamoravini.

⁵ Avaabononi vakaijo'a bana mahija Jesus Cristo kaija'ari ka'oa avihini-ra avarigavini. Cristo kaija'ari avihini ka'oa hihi; avava'ini bodinia ibaviha. Avava'ini bodinia ibaviriha; ni-ka'oa hiki ida Cristo kaija'ari avihini. Ibaviriha; Cristo kaija'ari avihini-ra avaragarihi.

⁶ Avarigavini onofiki ida Cristo athi avaadahaoniva abono arihika'oana. Ni-aragariki ida ariabono akaijo'avini. ⁷ Deus kania akanikhariaki ida hojai asohirikia avakahojairini. Avakadiania akaikahina kamahini ni-anofiki ida Cristo danona ija'ari-ra nasohiki namithani avakadiania, avarigaja kaimoni ida ka'oa hini Cristo haria karonavini. Anofiki ida avakadihojai sohika'oani-ra akaragavini. Ni-onofiki ida a'onira oakaraganahavini kavaranihi asohini.

⁸ Ni-akaabokaki ida Deus athi ka'oa-ra anadabavini. Deus haria no'avini hi'iki ida danona, aakodiaja kaimoni ida athi ka'oa hini akarafarakhamani.

⁹ Khai ani'aki ida ariabono danorini, danoja kaimoni ida Cristo-ra avavakajokavini. Deus kania akanikhariabakhiaki ida avakadimahi-ra nasohika'oavini bana.

¹⁰ Avakadiania okaikahina vihania oathi kapapirania a'onira okajirihivini hiki, avanasohija kaimoni ida avakadihojai. Okaikahina kamahini avakadiania, ni-onofiki ida a'onira oka'da'digariavini. Deus hora no'avini hi'iki ida danona avajari'darini-ra onadanoja kaimoni. Ni-onofiki ida Deus danona ovahojakia avajari'darini-ra onathararaki fori ohina.

¹¹ Hari, oigamina. A'onira okaamina'iki bana ho. Avaabononi vanadano bana mahija avakadimahi sohika'oavini. Mitha vani'a bana hida oathi papira hojaki mahija avanaabavini. Avakadiva'ibodivarani akarajomakhamava bana mahija avaabononi avarakanajahamisikhamavini. Onofiki ada Deus avakadiania hojahaha'oadahana. Ovari haria nakaidivaki ada, haria no'avini hiki ida va'i jahajahani jaboni.

¹² Avaigamini-ra avaka'ivanitihi, avaabononi avakanakaidivakhamajahakivini-ra vananokia bana. ¹³ Deus kaija'ari kodiania vahojaki a'onira vaka'ivanitiki hadani.

¹⁴Onofiki ida akadika'da'di Jesus Cristo a'onira
kajoamoraha'oadahavini. Onofiki ida Deu-ra avanofijahakivini.
Onofiki jaboni ida Ma'onahai Jahaki khama avarajahamisihahavini.
Nimania hida Deu-ra okanikhariavini avakadimon i hahavi.
Hari ida vani oamani kodivarani anokhomi'ini. Paulo athi hida.